

Pedagoogiline Ühing «Võru Seminar»

TEATED II (LXIII)

9. mail 1940.

Ilmuvad 8 korda aastas.

B. 2976
9. aastakäik.

SISU: Tardumuse paharett poeb kooliellu — A. Ivask. Lehekülgi ühest vanast pedagoogika-
-käsiraamatust. Ühe ankeedi tulemusi — J. Käis. Matemaatika-vihud tunnustatud —
J. K. Organisatsiooni teateid.

Tardumuse paharett poeb kooliellu.

A. Ivask.

Kool on lainetav meri oma tõusude ja mõõnadega. Kool muutub sageli jääkaane alla suletud merelaheks, mis kevadel ometi puistab habrastuva kaane. Pahatihti kipub ta muutuma aga kõvasti kaanetunud umbjärveks. Ning halvima iljuhtudel isegi veekoguks teetassis.

Kõik oleneb sellest, kuidas me soovime näha kooli või milliseks ta muudame oma käitumise, meetodite ning seaduste ja määrustega.

Valusaim kõigist on aga näha standardiseerunud kooli, kus õpilasi mõõdetakse vaid mõõduriistadega, numbritega, skaaladega, arvudega ning hinnatakse testidega, kõveratega, indeksidega ning igasuguste matemaatiliste vormelitega, kus õpilane tähendab vaid teatavat numbrit või arvu, väljaspool ruumi, aega ning olukordi.

Ei saa otsustada kõigi koolielu küsimuste üle üksikjuhtumeist tuletatud enamus-statistika alusel, kui olud on ebavõrdsed meie väikeselgi kodumaal eripaikades.

Ei tohiks juttu teha õppetöö standardiseerimisest enne, kui välised olud pole standardiseeritud.

Kuidas näeks välja aga standardiseeritud vaimuelu — ons see meie ülim eesmärk? Rutiinil on oma otstarve koolielus, kuid see ei võiks tähendada vähimalki tardumust. Keskpäraste pingutus-

tega võiksime saavutada palju väliseid efekte: kaunid tähekujud kirjas, eeskujulikke numbrites ridu vihikus, piinlikku välist puhtust ning korda töödes, kuid kui sellele ohvriks peaksime tooma loova vaimu sigitava elujõu ning loomupärase vitaliteedi, siis oleme toonud looduse rikkalikest varakambreist välja, meie vaevale vaatamata, vaid kasikulda ning kuupaistet.

Kui peatselt ei tekiks siis tarve kustutada paljude kirjanike nimed nende aukohtadelt, põhjusel, et nende käekiri ei anna välja kauneid standardmõõteid, vahekordi ning kaunist „korralikkust“.

Kas võiksime sundida loovat inimest või leidurit loobuma oma loomingu ning huvialalt põhjendusel, et tema numbrid ei vasta kõigile nõuetele? Või peaksime sundida teda hakkama tööle „ilusate korralike“ numbritega? Kas jätkuks tal aga siis enam tahet, hoogu ning loovat vaimu loomingu jumaliku sädeme elustamiseks?

Mul oli hiljuti õpilane, kelle käekiri oli võimatult vilets, mille põhjused alul jäid arusaamatuks. Alles pikkade vaatlusseeriatega järele õnnestus määrata enam-vähem kindlaks, et põhjused peitusid iseloomus ning närvide juures. Ometi tema vaimne looming kaalus üles selle vääratuse ja ma tänan õnne, et teda ei saanud kuidagi karistatud sellise vea pä-

rast, vaid sai aina tõstetud esile tema loomingu väärtust, juhtides tema tähelepanu ka sellele, et nii kauni loominguga oleks sobiv kooskõlastada ka käekiri. Oli ilmselt näha, et õpilane oli teadlik oma veas, ning püüdis seda parandada, kuid miski ei andnud soovitud paranemist.

Ka kooli lõpetamise puhul ei sõandanud ainult selle pärast teha temale takistusi. Nüüd aga teotsedes maanoorte org-is ning võttes osa õpiringi tööst on tema käekirigi paranemas ning üsna hiljuti tuli ta juba üleriigilisel kirjandite võistlusel teisele kohale. See tähendab vaid, et on olukordi, kus mõndagi välist külge lonkab sisemiste väärtuste arvel, või õigemini väliseid väärtusi püütakse parandada, kompenseerida seesmist väärtuste viljelemisega. Tuleb vaid hoida alles huvi ning juhatada teed, kuidas teatavaid sageli raskesti parandatavaid vigu saab kompenseerida, ilma et nende väliste vigade kallal hakataks väiklaselt viri-

sema või koguni jonnima, süvendades seega viga ning muutes selle veel raske- mini ravitavaks, koguni haiglaseks nähteks ning kaotades huvi vea parandamise vastu.

Muutes kogu veaga seoses oleva asja vastikuks ning eemalepeletavaks saame tulemuseks lootusetu käega löömise ning minnalaskmise.

Sageli petavad kasvatajad end armusega, et õpilane ei tea oma viga või ei pea seda küllaldaselt tähtsaks. Asi on aga sedasi, et oma veast ollakse peagu alati teadlik, kuid loomusunniliselt taibatakse õieti, et pole jõudu või oskust selle ravimiseks ning seetõttu ei tehta veast suuremat väljagi. See talitusviis ongi ainuõige, kui kasvatajaltki ei tule mõistlikke juhtnöbre, kuidas viga ravida. Kui kasvandik näeb ning kogeb aiva, et kasvataja-õpetaja vaid alati torgib tema vea kallal, seda sageli teistegi ees esile tõstab, teda koguni karistab, siis on paratamatu vihapurse, valuhoo või ala-

Lehekülgi ühest vanast pedagoogika-käsiraamatust.

1873. a. — 70 aastat tagasi — on ilmunud raamat, mille pealkiri on sõnasõnalt järgmine „Õppetus toll-piddamisest ning laste kasvatamisest tscheeranis koolimeistrite ja laste wannemate heats, õppetusest ning juhhatamisest väljaantud“.

Kas ei oleks huvitav praegusel kooliuuendusajajärgul tagasi vaadata, mida see omal ajal samuti uuenduslik raamat õpetab „kooli-piddamisest ning laste kasvatamisest“? Eessõnast selgub, et ta „ühhe Saksamaal vägga kuulsa ja tundja kooli-õpetaja ramato järrele on kokko pandud ja kirjutud“. „Kokkopandjaks“ on W. Norman, arvatavasti Simuna koguduse köster. Algupärandi autorit aga ei ole ta nimetanud, kuid nähtavasti oli see kuulus „tundja“ A. H. Francke, keda raamatus kord ka tsiteeritakse. „Õppetus kooli-pidamisest“ on kirjutatud „wanna ortograhwia wisil“. Järgnevais väljavõtteis on kirjaviisi siiski muudetud, kirju-

tades pikad täishäälikud kahekordse tähega ja jättes ära liigsed kahekordsed kaashäälikud. Muidu on keel ja stiil jäetud muutmata.

Peatume algul raamatu IV peatükil: Laste kasvatamisest.

Kuida võib koolis lapsi sõnakuulelikuks kasvatada?

Kõik seda head, mis meie oma laste käest pärime ning tahame, peame ise oma eluga lastele väljanäitama. Seepärast annab üks väga ning tark õpetaja kõige laste kasvatajatele seda nõuu üteldes:

1) Sa ise lapseks, küll sa siis oskad oma lapsi Jumala püha tahtmise järel üleskasvatada.

2) Ole ise nõnda, kui sa tahad, et so lapsed peavad olema.

3) Tee ise seda, mis sa tahad, et so lapsed peavad tegema.

4) Jäta maha seda, mis lapsed peavad maha jätma.

5) Leiad sa laste juurest viga, siis katsu läbi oma elo ja olemist, ehk on so juures seesama viga.

väärsustunde süvenemine. Vihapurse aga kartuse motiividel juhitakse õpetajast-kasvatajast mööda mingile esemele, näiteks vihule või raamatule, mis nurga taga rebitakse puruks või hävitatakse kättemaksu rõõmus.

Sellisel korral kasvandik ei rebi puruks mitte oma vihikut, vaid kujutelmas õpetaja oma või koguni õpetajat ennast, et võimaldada väljapääsu ängistavast olukorrast sisejõudude pakitsusel.

Viha võib paisuda koguni tegelikku-deks sammudeks õpetaja vastu, kui õpetaja jätab oma võitluses kurjusega tähele panemata õpilase väärtused, andma vajalisi juhtnööre nende viljelemiseks, milles oleks ainuke õige tee ka jonniga all oleva vea paranemiseks.

Mul oli ja on praegugi õpilane, kes koolis oli väga pesemata, „laisk“, korratu töötaja, saamatu kõigis õppeaineis, peale peastarvutuse ja sülitse töötamise, kuid seejuures suur lobiseja, rahutu vaim ning

6) Leiad sa enese seest süüd, siis paranda esite ennast ja pärast seda katsust last parandada.

7) Mõttele, et see otse sino enese olemine ja südame lugu on, mis lastest kui peeglist so silmi paistab.

8) Mida enam sina ise Issanda vastasõnakuulmist võtad ülesnäidata, seda enam võtavad ka lapsed sino sõna kuulda.

9) Üks eesmärk ilma armastuseta laste vastasõnakuulmist paistab kui kuu; aga eesmärk südameliko armastusega paistab kui päike.

10) Seepärast, lase ennast ise igapäev Issandast kasvatada, küll siis lasevad ka lapsed endid sinust kasvatada.

Mis veel lühidelt laste karistamise pärast on öelda, võtke iga koolmeister ehk laste kasvataja tähele panna ja meeles pidada:

1) Kus ial laste vanemad koolmeistri ligidal elavad, seal sündko laste iho-karistamine, kui see tarvis on, vanemate silma all, kas vanematest enestest — ehk koolmeistri, kes seda arvanud tarvis olevad.

2) Koolmeistri kohus on paluda, et

igasuguse vallatuse esimene ninaees. Mida rohkem tema puudusile tähelepanu juhiti, seda halvemaks asi muutus. Puudus vähe, et ta saanuks kooli ristiks.

Aga selle õpilase kodune olukord? Vanemad, jõukad taluomanikud, kuid kirjaoskamatud. Isa suur naljahammas ja vigurimees külas. Kodus tööjõudu vähe. Poissi peetakse sulase eest, kes talutööd peab võtma kui paratamatust ning koolitööd saab teha vaid viimases järjekorras. Poisil aga kehalised jõutagavarad vähesed liigvarajastest tööst.

Poiss ei käi koolis mitte kooli enese, selle korra ega tarkuse omandamise pärast (mille üle isa vist oleks kade või pahanegi, kuna ise ei küüni vaatama üle kirjasõna ukseläve), vaid sunduse, koolikohustuse ning moe pärast, sest teised käivad ka. Kooli lõpetamine ei tule kõne allagi koduse olukorra pärast.

Kuid poiss soovib siiski midagi olla, tundes, et tema ei ole millegi

Jumal temale õiget tarkust annaks, kristlikul ja Jumala meelepäralsel viisil lapsi karistada.

3) Et koolmeistril õigus on isalikul viisil oma kooli lapsi karistada, siis olgo temast kõik viha kärin, valjus ja tigidus eemal, ja selle asemel südamelik halastus, heldus, tasandus ja pitkmeel karistamise juures.

4) Koolmeister hoidko ennast selle eest, et lapsed tema oma süü pärast karistamise alla ei lange. See võib sel viisil sündida, kui tema oma hooletuse pärast hiljaks jääb kooli tuppa tulema, et see läbi laste seas vallatuse läbi pahandus sünnib; ehk, kui tema ennast mitte õiete ei mõista laste ees nõnda ülespidada, ega oma ameti auu hoida, kuidas tema õigus ning kohus on, ja kui seeläbi, et lapsed teda ei karda ega auusta — pahandused tulevad, mis lapsed tema oma süü pärast peavad kannatama.

5) Kooli tunni ajal ei tohi ükski laps teise teise peäle kaebada.

6) Ei pea koolmeister ka ialgi oma

vastu patustanud, vaid aitab kodus kõige kibedamini kaasa.

Koolitöös ei suudeta võistelda, kuid vaja on ennast ka maksma panna ja siit ulakuse piirini on vaid veerand sammu.

Päästa olukorra võib vaid tema väärtuste rõhutamine töö alal kodus, kuid ühtlasi näidates varase töö ohtu noorele organismile. Ka võib parandust tuua isaga tõsisem nõupidamine poisi tervise nimel, kuna vaimuvalguse suhtes on isa olnud ükskõikne ega ole seni suurt hoolinud ka poisi tervisest, sest seni on seda kuidagi jätkunud ja ta kahjuks ei ole nii ettenägelik kui arenenud lapsevanemad.

Tuleb hõlmata kaastööle ka kooli- arst, kes isa peab hoiatama, et poiss paigutatakse kooliskäimist võimaldavasse peresse, kuna vanemad seks on küllalt jõukad.

Ka kooliseadustikes peaks seisma selline seaduse §.

käso andmise juures lapsi ähvardama, ega neile seda ette ütleva, mil viisil ta neid tahab karistada.

7) Mis koolmeister ütleb ning tõu- tab, seda peab tema pidama ning tegema, tema käsk peab kõva, tema sõna lühike olema.

8) Koolmeister peab kõigis asjus mõistlik olema; ta ei pea laste käest enam pärima, kui nad jõudvad õppida ning teha, oma vanaduse ja seisuse järele.

9) On lapse pea kõva, et õppimine mitte kergel viisil pähä ei hakka, siis peab mõistlik koolmeister temaga kannata- ma, mitte vihastama ega kärkima, ega teda nõnda kurvastama, et tema õppi- mise himo hoopis ära kaub. Mõistlik koolmeister tunneb seda väga heaste, et Issand teda ennast niisuguste laste läbi õpetab ning koolitab, et ikka enam armastuses ja pitkameeles peab kasvama. Ta püüab siis igaviisi niisugustega kan- natada ja armastuses neid aidata ja õppi- mise juures neile head nõu anda.

10) Haiglased ja tõbised lapsed, kellel sooled kubemes käivad, ehk kes

Võimatu on vältida laiskust ning ulakust rangete karistustega, kui kodune olukord jääb endiseks või kasvataja- õpetaja suhtumine on puudused esile kiskunud ning väärtused salanud.

Kooli ning õppejõudude elavat hõngu aga aitavad surmata omakorda ülemuslikud ranged nõudlused, ülekoor- matud õppekavad ning igasuguste pisi- asjade ettekirjutused, arvestamata ko- ha- likke olukordi, inimesi, nende või- meid, sugu, vanadust ning huvialasid, arvestamata, et kool ei valmista mitte ette eksamitele, vaid elule ning just suurele ja väärtuslikule elule, mille juures vigadele jahti pidav pedagoog muutub endistele kasvan- dikele vaid põlatud ametnikuks.

Meie ühiseks püüdeks aga olgu — rohkem elavat hõngu rõõmuküllasesse õppetöösse heade noortega, kellede hea- deks eeskujudeks oleme ise nii rõõmus kui mures ja valus.

väga ara verrega on ja ehmatusest kar- davad, on iho nuhtluse alt lahti ja ei pea koolmeister neid mitte nenda karis- tama, et nende haigus see läbi veel suu- remaks läheb.

11) Kooli tunni pidamise ajal ei pea koolmeister mitte lapsi iho nuhtlu- sega karistama.

(Märkus: on tähelepanev, et karis- tuse puhul ei kõnelda sõnagi „mood- saist“ koolikaristusist — nurgas seismine, klassist väljasaatmine jt.)

Kuida võib lastele koolis vaikist olemist õpetada.

See on väga armas ning kiido väärt asi igas koolis, kui lapsed sõnakuuleli- kud ja vaiksed on. See vaiksus peab aga kahe- sugune olema; esimene: väljastpi- dine, ja teine: seestpidine. — Väljastpi- dine vaiksus on, kui lapsed tassa ja va- gusi on, ei räägi ega naera, ei tee kisa ega kära ega kolista kooli tunni ajal. — Seestpidine vaiksus on see, kui niihästi lapsed kui vanemad inimesed hinge raho tunnevad, kõik tühjad mõtted enese seest

Ühe ankeedi tulemusi.

Joh. Käis.

Mitmel puhul on ajakirjanduses ja õpetajate koosolekul selle üle kurdetud, et eestikeelne pedagoogiline kirjandus on väga vähene, nii et õpetajad tunnevad sel alal lugemis-nälga. Teiselt poolt jälle on tähele pandud, et pedagoogiline kirjandus levib väga piiratud arvul — mõnisada eksemplari, kuigi algkoole üksi on 1200 ja algkooliõpetajaid üle 3500.

Nende vastuoluliste asjaolude selgitamise otstarbel otsustasin küsimust natuke lähemalt uurida. Selleks koostas nimestiku neist pedagoogilistest teoseist, mida praegu peaks veel raamatuturul saadaval olema, ja saatsin nimestiku 4 koolide inspektorile palvega koguda ankeedi teel andmeid selle kohta, millised neist raamatuid leidub koolide raamatukogudes. Õpetajate isiklike raamatukogude koostise uurimine on õrn asi ja seda arvesse ei võetud.

See nimestik sisaldas 52 raamatut, peale selle veel „Kasvatuse“ aastakäigud 1930.—39. ja „Kooliuuenduslase“ omad 1935.—39. Nimestikust jäeti välja teosed,

kautavad ja üksipidise meelega tähele panevad, mis keegi võtab õpetada. Mõlemaid vaiksusi on siis koolmeistril väga tarvis kohe aegsaste lastele õpetada ja see võib sel viisil sündida, kui tema

1) ise vaikne on, seestpidi ja väljastpidi. Kui kooli tunni hakatusel, ehk paraja koolitunni pidamise ajal lapsed rahutumad on, siis ei pea koolmeister mitte valjuste hüüdma ega kisendama, ega neid lööma viha pärast, et vaikseks peaksid jääma, vaid ta peab aina vaikne olema. Sest, mida enam tema kisendab, seda rahutumaks jäävad nemad. Aga kui tema ise vaikne on ja vaikselt heälega tõsise näuga nende peäle vaatab ja armastuses ütleb neile: „Tassa, — lapsed, ärge unustage endid; — vaatke, nad jäävad kohe vaikseks“.

2) Koolmeister muretsego selle eest, et igal lapsel kooli tunni ajal oma töö ja tegemine on, ja kui kellelgi midagi teisega rääkimist ehk teise käest küsimist on, siis peab vaikselt ning tasase heälega küsima.

3) Koolmeistri seisus ja olemine

millega oli teada, et neid on suuremal või väiksemal arvul koolidele annetatud. Ka vanemaid, enne 1925-dat aastat ilmunud raamatuid, nimestikku ei võetud. Ankeetlehe lõpus oli aga palutud märkida 5 pedagoogilist teost kooli raamatukogus väljaspool antud nimestikku. Sel viisil saadi andmeid ka annetatud ja teiste nimetamisväärsete pedag. raamatute kohta koolides. Ankeetlehel nimetatud 52 raamatust oli 29 üldpedagoogilise ja psühholoogilise sisuga, 23 aga kuulusid üksikute õppeainete metoodika alale („Kasvatus“ ja „Kooliuuenduslane“ kokkuvõttes ei esine).

Koolide inspektor J. Reineti lahkelt vastutulekul teostus see ankeet ka Võrumaa koolides. Tulemused ei ole just eriti rõõmustavad. Keskmise raamatute arv iga kooli raamatukogu kohta on 12,5, s. o. alla 25%. Väikeseks lohutuseks Võrumaale oleks ehk see seik, et mõnes teises maakonnas on see arv ainult 6.

Tähelepanndav on veel pedagoogiliste ja metoodiliste raamatute suhe. Nimes-

laste vastu peab ikka nõnda olema, et lastel armastus ja aukartus tema vastu on. Ta peab selle peäle väga vaatama ja oma lapsi niikaugele püüdma õpetada, et nad sõna peält tema käsko kuulvad, ja et see, mis ta ütleb ehk käsib, korra pealt peab sündima. On ta kord seda käsko annud, et kooli tunni ajal, kui ta ise toas nende juures on, — ükski ei tohi valjo heälega rääkida, ega oma aseme peält ilma lubata ära minna, siis peab ta ka selle peäle vaatama ning selle üle valvama, et see käsk saab täieste peetud. Kui see korra on nõnda seätud ja lapsed seda õppinud, siis ei tule ialge ette, et lapsed, kui tema nende juures toas on, — kisa ehk kära peaksid tegema.

Ka siis, kui koolmeister mitte nende juures ei juhtu olema, peavad lapsed niisama vaikselt olema, kui oleks ta nende juures olema. Et see aega võtab ja koolmeistrile vaeva teeb, seni kui lapsed nii kaugele saavad, võib igaüks arvata; ometi on see võimalik, kui koolmeister aga mees on, kes väsimata omalt poolt võtab teha, mis tema kohus on.

tikus olid esimesed ülekaalus (55,7%), raamatukogudes aga leidub neid keskmiselt 30%. See tähendab, et puhtpedagoogiliste ja psühholoogiliste raamatute kasutamine on suhteliselt väga vähene.

Mind huvitas peale muu ka küsimus, missuguses seisundis on raamatukogud neis Võrumaa koolides, kus juhatajaks on Võru seminarist võrsunud õpetajad. Siin on keskmine arv 14, s. o. 1,5 punkti võrra ülemaakonnalisest keskmisest kõrgem. Kuid maksimaalne arv (37 raamatut) ei ole siiski nende koolide hulgas.

Vähemalt 50% Võrumaa koolidest omavad ainult järgmisi raamatuid: Joh. Käis, Looduseõpetus algkoolis I—III (neist I ja III mitte iseseisva raamatuna, vaid koguteoses „Teel töökoolile“, mis oli kõigile koolidele Võrumaa Koolivalitsuse poolt annetatud); Uusi teid algõpetuses I, II, III ja IV — esimene jagu (R. Reiman, Emakeel).

Ankeedi lõpus nimetatud 5 raamatu hulgas on esikohal annetatud raamatud: „Teel töökoolile“ I—VI, M. Raud, Usk ja kasvatus; A. Kalamees, Algkooli kehalise kasvatuses käsiraamat; Pestalozzi elukäik ja ilmavaade jmt. 14 kooli ei nimeta täiendavalt ühtki raamatut. Joh. Käisi „Isetegevus ja individuaalne tööviis“ on 33 raamatukogus, kuid enamasti koolides,

kus juhatajaks ei ole meie perelasi. Õpetajail isiklikult (teiste andmete põhjal) on seda teost 30 eks.

Ankeedist saadud pilt on selge: ei saa kõnelda lugemislajast või põuast pedagoogilise kirjanduse alal, kui meil on u. 80 tarvitamiskõlvulist teost ja neist ei leidu 25%-gi kooliraamatukogudes. Mõnes ankeedis on ka vihjatud põhjusele, miks kooli õpetajate raamatukogu on nii kehv — puuduvad summad raamatute ostmiseks. Kuid tuleb ka karta, et raamatute annetamine vähendab püüet raamatuid osta — jäädakse ehk ootama, seni kuni jälle keegi kusagilt saadab mõne raamatu. Igal juhul nõuab koolide õpetajate raamatukogude seisund tõsist parandust.

Ankeedi üksikasjalik kokkuvõte ilmub hiljemini teisel.

Matemaatika-vihud meie koolide töövahendina tunnustatud.

Teatavasti võeti hiljuti Haridusministeeriumi korraldusel uuesti hindamisele kõik senised matemaatika ülesannetekogud ja -töövihud I—IV õppeaastale. Loa edaspidiseks tarvitamiseks võisid saada 2 ülesannetekogu ja üks töövihkude sari. Raamatute ja töövihkude hin-

Kuida võib koolis lastele tähelepanemist õpetada.

Kui koolmeister oma lapsi tahab tähelepanijaks saada, siis on kõige esmalt tarvis:

1) et koolmeister ise kõige iho ja hinge poolt elava vaimuga oma õpetamise tööl peab olema. On koolmeistri õpetus elav, siis saavad ka lapsed elavaks ja tähelepanijaks. Aga kui koolmeistril õpetamise tundide ajal muud teised tühjad asjad peas ja meeles on, siis on tema vaev küll ilmaasjata laste kallal; sest kuidas võivad lapsed seda tähele panna, mis tema segatud meelega, ilma rõõmu ning elo vaimuta, tuimal ning külmal viisil lastele aga palja käso pärast võtab õpetada.

2) Koolmeister püüdke, nii palju kui ta jõuab, oma õpetamist lastele õieti armsaks ning magusaks teha. Iga õpetu-

sel, mis koolis õpetakse, on küll rohkestes seda varjule pandud vara sees, mis seda õpetust nii armsaks ja kalliks võib teha, et lapsed seda rõõmuga kuulavad, kui koolmeister seda aga õigel viisil oskab ning teha võtab.

3) Koolmeister ärge viitko mitte üleliiga kaua aega ühe õpetamise asja juures. Kõik asi, mis väga pikale venib, väsitab ning tüditab iseäranis lapsi, kes veel õppimata ning oma meele poolt hädalised ning kannatamata on. Pitkad küsimised ja seletamised väsitavad koolmeistrit ja väsitavad lapsi; väsitavad andjat ja väsitavad võtjaid.

4) Koolmeister ärge lasko mitte ühte puhko neid targemaid ja terasemaid lapsi kosta, ega jätko neid rumalamaid vahele, vaid just nende rumalate ja segastega viitko ta kõige enam aega ja küsigo nende käest, seletago ja õpetago neid seni kui nad teistega tundmise poolt ühesuguseks saavad.

damiseks moodustati eri komisjon, kelle ettepanekud tulid kinnitamisele Õppe- raamatute Komisjoni poolt.

Nüüd on selle ümberhinnangu tule- mused teada. Kahe ülesannetekogu kõrval said õiguse edaspidiseks kasutamiseks Joh. Käisi arvutusvihud I ja II õppeaas- tale ning Joh. Käisi-A. Budkovsky mate- maatika-vihud III ja IV õppeaastale.

Matemaatika-vihke arvustati igast küljest. Vastased (huvitaval kombel ena- mikus need, kes ise pole vihke tarvita- nudki) püüdsid leitud neis puudusi, mis lähemal vaatlusel osutusid täiesti alusetuiks. Kuid arvustajate-asjatundjate uuriva pilgu eest ei jäänud varju vihkude suured pedagoogilised väärtused (näiteks õppetöö ratsionaliseerimine, silmapaistev tööhuvi õpilastel jne.) ja nende otsus langeski töövihkude kasuks. See otsus kinnitati ka Õpperaamatute Komitee ja

lõpuks haridusministri poolt. I ja II kl. töövihkude arvustajaks oli inspektor J. Reinet, III ja IV kl. — Gustav Adolffi gümnaasiumi õpetaja O. Silde. Nad mõlemad kaitsesid energiliselt töövihkude põhimõtet, mille eest võlgnevad neile tänu uuendusliku koolitöö sõbrad.

Põhjalikust arvustusest aga oli ka kasu. Märgitud vead ja puudused on kõr- valdatavad vihkudest uue trüki puhul ja nii saame täiesti hääd, n. ö. „standard“- vihud. Osa vihke ongi juba ilmunud pärast viimast läbivaatamist, osa ilmub uue õppeaasta alguseks ja viimsed eel- oleva õppeaasta kestel.

Lõpuks olgu märgitud, et ka meie pere liikmed, kes seni kasutasid mate- maatika-vihke, ei jäänud passiivseiks päältvaatajaiks ja püüdsid omalt poolt kaasa aidata töövihkude tunnustamisele kaasaegse kooli töövahendina. J. K.

Organisatsiooni teateid.

Tänavune kokkutulek on 29. ja 30. juunil Võrus.

Ühingu juhatus oma viimasel koos- olekul otsustas valida järjekordse kokkutu- leku päevaks 6. juuli, kuid 1.—6. juulini on Võrus õpetajate suvikursused ja see- tõttu tuli kokkutuleku ajaks võtta lau- päev, 29. juuni. Päevakord seekord eri- neks endistest aastaist: esikohal on aastakoosolek, sellele järgnevad pärast lõunavaheaega ettekanded ja siis kohe õhtune koosviibimine teelauaga. Et sel aastal täitub 10 a. ühingu tegevuse algu- sest, siis oleks ka õhtusel koosviibimisel pidulikum ilme. Referaate on kavatsatud kaks: kutsutud külaliselt (kas prof. H. Kruus või dr. O. Looits) ja Joh. Käisilt. Muusikaliste ja vokaalsete ettekannete eest hoolitseda on palutud Paul Härma.

Teisel päeval, pühapäeval, 30. juunil, korraldatakse ühine väljasõit Kasaritsa- Kirepile.

Kutsed koosolekule - koosviibimisele ühes üksikasjalise kavaga saadetakse hil- jem, kuid juba nüüd avaldab juhatus soovi, et sel korral koguneksid Valge Maja lapsed oma vaimsesse kodusse eriti suurel arvul ja et tuleksid needki, kes varemalt ühel või teisel põhjusel pole koosviibimistest osa võtta saanud.

Kokkutuleku ajaks ilmub ka „Tea-

dete“ kaksiknumber (III—IV) juubeli- numbrina. Oleks väga soovitatav, et selle numbri jaoks tuleks mitmekesis- taastööd (hinnangud senisele tegevusele, tuleviku sihtidest, mälestusi, vesteid kooli- elust jne. jne.) Kaastöö tuleks saata 1. juuniks s. a.

Austati A. Vainolat.

Võrumaa koolivalitsuse kauaaegse juhataja A. Vainola teisele ametikohale siirdumise puhul korraldati Võru Maa- valitsuse, Võru Linnavalitsuse, Võrumaa Õpetajate Liidu ja teiste org-de poolt 5. mail tema auks aktus, kus tuletati meelde A. Vainola suuri teeneid Võru- maa koolielu juhtimisel ja korraldamisel. On väga kahju, et tubli töömees pidi lahkuma oma tööpõllult, mis oli talle nii armsaks saanud. Meie perelased hinda- vad A. Vainolat ja tunnevad temale kaasa seda enam, et ta oli Võru Seminari tö- sisemaid sõpru ja on soojalt kaasa ela- nud meie pere rõõmudele ning muredele.

Aktusel anti A. Vainolale ms. Võ- rumaa Õp. Liidu ja meie ühingu poolt ühine auaadress ja kinnine ümbrik.

Lähemal ajal asub A. Vainola Saksi

kodumajanduskooli juhataja kohale. Meie pere südamlikum soov on: jätkugu talle parimat tervist ja palju jõudu viljakaks tööks uues ametis ja saagu see talle samuti armsaks ja meeldivaks.

Hoolitsegem liikmemaksu ja teiste rahaliste kohustuste õiendamise eest.

Ühingu aastakoosolekuil on korduvalt olnud juttu sellest, et liikmed peaksid õigeaegselt täitma oma elementaar-seid kohustusi. Enamik ongi seda sooviavaldust tõsiselt võtnud, kuid on ka rohkesti neid, kes pole seni, meeldetuletust hoolimata, tasunud liikmemaksu viimase kui ka varemaste aastate eest, nii et liikmemaksu võlasumma ulatab mitmesaja kroonini. Et see ei ole normaalne nähtus, on iseenesest selge. Lähemal ajal saavad „võlgnikud“ jälle meeldetuletuse unustusse jäetud asjade kohta ja juhatus tahaks väga loota, et seda ei jäeta tähele panemata. Arvestades praegust elukorda ei nõutagi kõigi võlgade otsekohest tasumist, vaid palutakse seda teha osade kaupa, väiksemate summadega, mis ei koormaks kellegi büdžetti. Meeldetuletuse tähele panemata jätmine tähendaks siis ainult hooletust ja ükskõiksust ühise asja vastu, sest ka tasumise viis — sissemaks ühingu posti jooksvale arvele — on kõigiti hõlpus ja maksab ainult 9 senti.

Ka see ei ole häa, et koguteose „Võru Õpetajate Seminar“ 86 eks. eest pole veel saadud raha, kuigi raamat oli ette tellitud ja ka kätte saadud jõuluks 1936. a.! Veelgi pikemat aega (1935. aastast) on võlgu jäänud 27 eks. raamatut „Isetegevus ja indiv. tööviis.“

Edasi: koguteost ei ole veel omandanud 38 meie perelast; „Isetegevus ja indiv. tööviis“ puudub paljude koolide raamatukogudes. Kas ei tuleks selle eest hoolitseda, et see raamat esimeses järjekorras oleks raamatukogudele muretsetud?

Ja kui palju on neid koole, kus kasutati juba lõppeval kooliaastal kõigiti hääks osutanud isetegeva töö vahendit „Omal jõul“, mis on ilmunud ühingu väljaandel?

Kõigis neis asjades on tarvis suuremat huvi ja algatust ühingu tegevuse edendamiseks ja süvendamiseks.

Aruanne rahaliste kohuste täitmise kohta.

1) 1939./40. liikmemaks (ühes „Teade“ tellimishinnaga) 2 kr. + 50 snt. toetusfondi: Stahlberg, Anna; Tint, Ida; Tamela, Aado; Taba, Ida (Valgjärvest); Rannala, Hans; Plakk, Agate (kr. 1.50); Kreek, Aleksandra; Marjak, Eduard; Marits, Karl; Haidak, Voldemar; Paap, Eduard; Paap, Linda (kr. 1.50); Vosmi, Eduard (kr. 1.50); Kiisk, Amanda.

2) Liikmemaks ja toetusfondi vanemate aastate eest (aasta kohta samal määral, kui ei ole teisiti märgitud): Vainola, Alfred (1938./39.); Kreek, Aleksandra (1936./37.); Raadik, Liisa (1936./37. kr. 1.50); Vosmi, Eduard (1940./41. kr. 1.50); Masing, Els (1938./39.); Kaur, Hedvig (1938./39.).

3) Laenuks kirjastuskapitalile (à 5kr.): Raadik, Liisa (II pool); Masing, Els (II).